

† AMBROZIE
EPISCOPUL GIURGIULUI

ÎNVIEREA DOMNULUI
SĂRBĂTORREA LUMINII ȘI A PĂCII

Pastorală la Învierea Domnului

Editura Episcopiei Giurgiului

2022

†AMBROZIE DIN MILA LUI DUMNEZEU, EPISCOP AL GIURGIULUI

Iubitului nostru cler,
cinului monahal și drept-credincioșilor creștini,
har și pace de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhierească binecuvântare!

*Cine vreodată, drept fiind, a murit pentru un nedrept?
Care tată a murit pentru fiu, care fiu pentru tată?
Domnul a făcut aceasta pentru noi,
nu numai plăsmuindu-ne cu mâna Sa în Adam,
dar și născându-ne din nou, prin Duh, în pătimirea Sa.
Sf. Epifanie al Salaminei, Cuvânt la Înviere¹*

fânt și prealuminat este, cu adevărat, acest Slăvit Praznic de mântuire în care Lumina cea fără de ani, din Mormânt, tuturor a strălucit. În această aleasă și sfântă zi, Praznic al praznicelor și Sărbătoare a sărbătorilor, Soarele cel mai înainte de soare, Care a apus oarecând în Mormânt, ca un Mire, cu podoaba Învierii împodobit, dintre cei din veac adormiți S-a sculat și celor ce erau într-un întuneric le-a strălucit lumina învierii. Necuprinse cu mintea sunt darurile ei, pentru că lumina este Hristos, pe care „Dumnezeu L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume” (Filip. 2, 9).

---

1 Sf. Epifanie de Salamina, *Cuvânt la Înviere*, traducere Ilie Toader, în: Sf. Macarie Egipteanul, Sf. Grigorie de Nyssa, Sf. Epifanie de Salamina, *Scrieri duhovnicești și omilii*, PSB (SN), vol. 12, Basilica, București, 2014, p. 501.

Taina Învierii Fiului lui Dumnezeu stăpânește întreaga noastră ființă: cugetele ne sunt luminate de strălucirea ei, iar în inimi, negrăita bucurie a Învierii a înlocuit întristarea morții, căci prin Jertfa Sa, Hristos Domnul a biruit puterea ei. Ziua cea purtătoare de lumină a Învierii aduce, pentru totdeauna, odihna sufletelor noastre și viața veșnică. Astăzi, așa cum mărturisește și Sfântul Teodor Studitul, „îngerii laudă mântuirea noastră, bucurându-se; proorocii dănuiesc, văzând împlinirea proorociilor lor; toată lumea se bucură și saltă duhovnicește, căci a strălucit această zi mântuitoare, a strălucit Soarele dreptății – Hristos Dumnezeu”.²

De aceea, noaptea aceasta este una, sărbătoare a sărbătorilor, pentru că în mijlocul ei sunt viața și lumina. Priviți natura ce ne înconjoară, cum se transformă, cum leapădă haina sărăcăcioasă a iernii și se înveșmântează cu mantia vieții și a rodirii. La fel și noi, fraților, să lăsăm să ne pătrundă în inimi lumina învierii și să ne împărtășim cu vrednicie de Hristos Domnul, pentru ca bucuria să ne fie tuturor deplină.

Iubiții mei frați întru Hristos Domnul,

n fiecare an vă vestim Învieria și de fiecare dată ne străduim să vă aducem cât mai aproape cu putință taina Mântuirii ce ne-a fost dăruită prin jertfa Mântuitorului Hristos. Și acum vom veni să vă întâmpinăm nu doar cu lumina candelor, ci mai ales cu lumina cuvântului izvorât din izvorul cel veșnic al descoperirii dumnezeiești. Mai întâi de toate, se cuvine a vorbi despre jertfa fără de prihană a Fiului lui Dumnezeu,

---

² Sfântul Teodor Studitul, *Cuvîntul 69 (în Sfânta și Marea Duminică a Paștilor)*, în colecția „Izvoare duhovnicești”, nr. 5, Alba Iulia, 1994, p.210.

Cuvântul Întrupat și despre marea Sa dragoste pentru neamul omenesc. Să nu ne sperie nici loviturile biciului, nici povara Crucii, nici durerea cuielor și a suliței, să nu ne frângă spinii cununii, nici oțetul amestecat cu fiere. Toate acestea se fac vestitoare ale marii taine a Învierii, căci astfel se cuvenea să pătimească Hristos, pentru ca pe om să-l scoată din robia păcatului și a morții. Pe cruce primește moartea, însă prin moarte și prin mormânt ne deschide larg tuturor porțile vieții. Omul a căzut sub povara Crucii, însă prin Cruce Dumnezeu-Omul a ridicat greutatea iadului și i-a sfărâmat porțile, ca nimeni să nu mai aștepte în întuneric. Din mâinile lui Hristos a curs sânge, însă nu și le-a strâns nicidecum, ci le-a deschis ca pe toți să ne îmbrățișeze și să ne țină împreună, dăruindu-Se mereu jertfă nesângeroasă. Pe cap, lui Hristos i-a fost așezată cununa batjocurii, însă nouă ne-a fost redată coroana cea dintâi pe care Adam o întinase prin păcat. Așadar, preaiubiții mei frați, în Hristos toate cele vechi și rele s-au întrecut să zdrobească fără putință de scăpare neamul omenesc, însă au sfârșit biruite și rușinate, pentru că niciodată întunericul și moartea, minciuna și răutatea nu pot să biruiască viața. În Iisus cel răstignit, mort și înviat, iadul și-a tocit boldul și păcatul s-a văzut lepădat de putere. În El, Cel smerit și batjocorit de cei mulți, o lume întreagă a înviat la viața cea adevărată. Nu vom putea afla niciodată cuvinte îndeajuns pentru a vesti taina Învierii, căci cine ar putea să tălmăcească cum, Dumnezeu fiind, devine om întru toate asemenea nouă, afară de păcat? Cum rămâne în această unire de-a pururi, Dumnezeu adevărat și Om adevărat, pe Cruce și în iad, în mormânt și în drum spre Emaus? Dumnezeu nu se micșorează, ci ni se împărtășește cu atâta dragoste încât, asemenea unui părinte

mult iubitor, se apleacă să-și privească ochi în ochi fiul rătăcit, să-l îmbrățișeze, să-l hrănească nu cu fructul mândriei, ci cu pâinea cea veșnică a ascultării desăvârșite și, mai presus de toate, să-l poarte pe cale și să-l călăuzească, pentru ca omul însuși să devină asemenea lui Dumnezeu prin har, chip al Chipului Hristos, făptură nouă îndumnezeită.

Sunt greu de înțeles cuvintele acestea, însă aceasta este mărturisirea Bisericii, aceasta este rodul trudei Părinților. Pe toate acestea nu suntem chemați să le înțelegem doar cu mintea, ci mai ales cu inima, pentru ca ele să rodească în fiecare dintre noi roadele credinței. Dar, pentru ca nu cumva să ne lăsăm copleșiți de nedumerire, vă aduc înaintea cuvintelor celor mult mai încercați decât noi în lucrarea mărturisirii: „Învierea Domnului e mai mult decât un eveniment: e o lucrare. Părăsindu-și giulgiurile din mormânt și mișcându-și trupul îndumnezeit prin transfigurare, întâiul drum al Domnului a fost acela de a Se pogorî la iad și de a-i dezlega din legăturile morții pe cei ce-L așteptau acolo, începând cu Adam și Eva și terminând cu Ioan Botezătorul. Domnul nu a murit spre a învia, ci pentru ca, prin învierea Lui, să-i elibereze pe oameni din robia morții. Dacă pentru noi, oamenii, S-a pogorât din cer și S-a întrupat, dacă pentru noi a suferit, dacă pentru noi S-a răstignit și a gustat moartea, El tot pentru noi, oamenii, a și înviat; și nu numai pentru cei de dinainte, ci și pentru toți cei ce de după El, care mor întru numele Său și care tot întru El vor și învia. Prin învierea Sa, Domnul S-a făcut începătură, model și arhetip al propriei noastre învieri”³.

---

3 IPS. Bartolomeu Anania, *Cartea deschisă a Împărăției. De la Betleemul Nașterii la Ierusalimul Învierii*, Polirom, Iași, 2011, p. 357.

Icoana Învierii, reprezentată prin coborârea la iad a Mântuitorului, Care întinde mâna spre ridicarea strămoșilor noștri, Adam și Eva, exprimă, într-o imagine vie, ridicarea omului, crearea din nou, înnoirea făpturii umane și așezarea ei sub zările de lumină ale Învierii. Cântările din Triod prezintă biruința lui Iisus asupra iadului ca pe o neputință a acestuia de a-l ține. Iadul L-a primit în cuprinsul său, neștiind ce putere se ascunde în Cel pe care-L primește. Dar, odată aflat înlăuntrul lui, puterea lui Iisus a izbucnit în toată strălucirea ei, spărgând porțile iadului. ⁴ Învierea, așadar, a început în iad!⁵

Sfinții și marii Părinți ai Bisericii învață că în Mântuitorul Iisus Hristos, Cel înviat, se află centrul, cheia înțelesului și sensul istoriei ca în Cel ce a fost, este și va fi, într-un veșnic prezent, în timpul creat de El și ținut prin pronia Sa. Prin învățătura și jertfa Sa luminează cursul istoriei, dăruindu-i noutate permanentă și dinamism și o așază pe planul superior al existenței, ajutând eforturile omului spre desăvârșire și îndumnezeire. Prin Învierea Sa, Fiul lui Dumnezeu, pe cel muritor îl îmbracă în podoaba nesticăciunii, arătându-ne tuturor izvorul vieții celei nesticăcioase, la care Biserica nu încetează a chema popoarele spre bucuria unei vieți depline, glăsuind: „*Veniți să bem băutura nouă, nu din piatră stearpă făcută cu minuni, ci din Izvorul nesticăciunii, din Hristos, Cel ce a izvorât din mormânt, întru Carele ne întărim.*”⁶ Acest dumnezeiesc Izvor al nesticăciunii glăsuiește Apostolul neamurilor, „*va schimba*

---

4 Pr. Dumitru Stăniloare, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, ed. a II-a, Ed. Omnicop, Craiova, 1993, p.335.

5 IPS. Bartolomeu Anania, *Cartea deschisă a Împărăției. De la Betleemul Nașterii la Ierusalimul Învierii*, Polirom, Iași, 2011, p. 448.

6 Cântarea a 3-a din Canonul Sfințelor Paști.

trupul nostru de smerenie, spre a-l face după chipul trupului Său de slavă". (Filip. 3,21).

Mult încercat popor al lui Dumnezeu,

oadele Învierii nu se cuvine a le căuta în cele vremelnice. Puneți la loc de cinste candela cu lumina adusă de la biserică, însă mai cu râvnă osteniți-vă să țineți aprinsă candela cea duhovnicească a sufletului. Mulți dintre dumneavoastră v-ați împărtășit cu trupul și sângele Domnului. Nu îngăduiți să vă fie spre osândă, ci spre viață veșnică! Căutați lumina cea neapusă a Învierii și nu strălucirea obositoare a sărbătorii lumești. Nu cădeți pradă cuvintelor deșarte, căci la Paște nu ne urăm unii celorlalți „Sărbători fericite!”, ci mărturisim că „Hristos a înviat!”. Priviți-le pe toate cu bucurie și cu înțelegere duhovnicească, lăsați la o parte invidia și ura, dușmăniile de tot felul și vorbele de ocară. Împăcați-vă cu cei ce v-au greșit, iertați celor ce vă iartă și, mai ales, celor ce nu mai pot ierta. Nu uitați că, țintuit pe cruce, Hristos a iertat, nu a blestemat. Fiți cu luare aminte la toate cele ce se petrec în jurul nostru și nu vă amăgiți că se poate afla ceva fără de rânduiala lui Dumnezeu. În toată vremea și în tot ceasul vă îndemn să nu încetați a vă ruga, după cuvântul Dumnezeiescului Pavel (I Tes. 5,17). Căutați să fiți bineplăcuți mai degrabă lui Dumnezeu, căci numai astfel veți putea împlini și cererile oamenilor.

Astăzi, fraților, prăznuim Învierea, iar în Învierea lui Hristos suntem toți cuprinși, toți suntem asemenea mormântului ce se deschide umplându-se de lumină. Lumina aceasta este darul neseecat al harului, însă este și răsplata nevoițelor noastre.

De-l vom purta mereu pe Hristos în minte și în inimă, lumina harului va pătrunde nestingherită și va străluci în om și, prin om, în lumea toată. De aceea, Sfântul Simeon Noul Teolog nu se sfiește să ne învețe că Însuși Cuvântul, „pogorându-se din ceruri, intră ca într-un mormânt în trupul nostru și, unindu-Se cu sufletele noastre, le învie în chip mărturisit pe ele, care erau moarte și dă celui ce a înviat astfel împreună cu Hristos puțința de a vedea de pe acum slava Învierii Lui tainice”⁷. Mulți vor asculta cu nedumerire cuvintele acestea, însă îi îndemnăm să stăruie în înțelegerea lor și să rămână râvnitori în rugăciune, căci tocmai aceasta este cheia. Amintiți-vă, fraților, de momentele de cumpănă prin care am trecut mulți dintre noi, amintiți-vă de toată osteneala și de lacrimile pe care le-ați vărsat pentru ca Domnul Dumnezeu să pună capăt bolii ce, vreme de mai bine de doi ani, a bântuit lumea întreagă. Oare nu am simțit că prindem putere și că dobândim nădejde în împrejurările acelea atât de grele? Oare nu ne-am ridicat mulți dintre noi din patul durerii și al neputinței cu Psaltirea și cu acatistele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și ale sfinților alături? Și, dacă în vremurile acelea, pe care le dorim definitiv sfârșite, teama și boala ne-au făcut râvnitori, nu s-ar cuveni astăzi ca, mai mult, să stăruim în rugăciune, bucurându-ne de viața cea adevărată întru Învierea Domnului? Căci, într-adevăr, dreptmăritori creștini socotindu-ne, nu putem să cugetăm viața fără de Hristos și fără de Înviere. Tot Sfântul Simeon ne învață că „Învierea sufletului este unirea cu viața; căci, așa cum trupul mort, dacă nu primește întru sine sufletul viu și nu se amestecă în chip neamestecat cu acesta, nu se spune că este și nu poate să fie viu,

---

⁷ Sf. Simeon Noul Teolog, *Cateheze XIII*, traducere Diac. Ioan I. Ică Jr., Sibiu, 2003, p. 172.

tot așa și sufletul singur și prin sine însuși nu poate fi viu dacă nu se unește în chip negrăit și necontopit cu Dumnezeu, Care este cu adevărat viața veșnică (I In. 5, 20)⁸. Și cum va fi posibilă unirea aceasta cu Hristos, întru Învierea Sa, dacă nu prin împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sânge și prin neîncetata rugăciune? Tainică lucrare este aceasta, deși toți suntem chemați s-o împlinim. Nu sunt cuvinte multe, ci doar strigătul vameșului – *Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!* – însă cât de anevoioasă este rostirea lui neîncetată! Cercetați Filocalia și Patericul și veți afla despre truda aceasta pe care doar Bunul Dumnezeu o mângâie cu harul Său. Căci aceasta este răsplata cea bogată pentru toată strădania noastră: dobândirea harului dumnezeiesc și vederea luminii lui Dumnezeu în chip neabătut. Odată deschizând porțile minții și inimii, Dumnezeu locuiește în noi și ne umple cu descoperirea Sa, crescându-ne și apropiindu-ne tot mai mult de Sine. De aceea, Sfântul Grigorie Palama ne învață că „nimic nu e mai presus de sălășluirea și de arătarea lui Dumnezeu în noi, nici egal, nici apropiat de ea, iar pe de altă parte, noi știm că împlinirea poruncilor lui Dumnezeu procură și cunoștință, și încă adevărata cunoștință. Căci doar prin ea singură vine sănătatea sufletului. Dar cum ar fi sănătos un suflet rațional a cărui putere de cunoaștere ar fi bolnavă? Deci poruncile lui Dumnezeu procură și cunoștință. Dar nu numai cunoștință, ci și îndumnezeire. Iar aceasta o dobândim primind și văzând în noi slava lui Dumnezeu, în Duh, când va binevoi Dumnezeu să ne introducă în tainele Sale”⁹. Nu porniți

---

8 Sf. Simeon Noul Teolog, *Cateheze XIII*, p. 173.

9 Sf. Grigorie Palama, *Cuvânt pentru cei ce se liniștesc cu evlavie III (Despre sfânta lumină)*, traducere pr. Dumitru Stăniloae, *Filocalia*, vol. VII, Humanitas, București, 1999, pp. 287 – 288.

însă pe calea aceasta a rugăciunii fără de povața și binecuvântarea duhovnicului, pentru că drumul este anevoios și plin de piedici. Căutați pe părinții nevoitori pe care, cu rânduiala Milostivului Dumnezeu, îi avem încă în sfintele noastre mănăstiri. Cercetați-vă preoții din parohii, căci veți putea afla într-înșii tovarăși încercați de călătorie și povățuitori de mare folos. Țineți rânduiala Bisericii, fraților, și nu uitați că aceasta este scara fără de care nu putem înainta nicidecum către Dumnezeu.

Preacuvioși și preacucernici părinți, dragii mei credincioși,

nima ne îndeamnă să stăruim mai mult despre rugăciune și despre dumnezeiescul har, despre vederea luminii celei necuprinse, însă tulburările veacului acestuia ne silesc să nu le trecem cu vederea. Slăbirea bolii nu a adus cu sine liniștea mult dorită, căci, iată, acum ne vedem siliți să dăm piept cu spaimile războiului. Ceea ce se petrece în țara vecină, Ucraina, este o tragedie și nu există nicio justificare pentru toate ororile pe care cei de acolo sunt nevoiți să le trăiască. Nu poți să-ți justifici intervenția militară în fața mamei ce și-a îngropat copilul, a copilului ce și-a pierdut părinții, a celor neputincioși ce s-au văzut nevoiți să ia drumul pribegiei. În momentele acestea nu este loc de resentimente, indiferent de cât de insistent am fi îmbiați de unii și de alții. Nu este vreme de pierdut în a ajuta, nu mai este loc de ură și de ranchiună. Noi înșine nu putem face multe, însă puținul pe care-l avem de oferit să nu-l ascundem, ci să-l dăruim celor ce au cu adevărat nevoie în momentele acestea. Biserica Ortodoxă Română s-a mobilizat exemplar în această perioadă și nu cred să fie vreun refugiat din calea războiului care să nu fi primit ajutor din partea

bunilor noștri preoți și credincioși. Parohiile și mănăstirile din cuprinsul Episcopiei Giurgiului s-au alăturat acestui demers de sprijinire a celor aflați în suferință și în lipsă, înțelegând, mai mult ca niciodată, că este nevoie de solidaritate și de eforturi susținute, iar împlinirea lor ne definește astăzi într-o foarte măsură ca neam și ca țară. Românii nu sunt codașii Europei, ci fruntea ei, însă nu în duh lumesc, ci duhovnicește, ca împlinitori ai poruncii iubirii întru Hristos Iisus – Cel Înviat.

Preaiubiții mei fii în Domnul,

răznuind cu bucurie și cu evlavie preamărita minune a Învierii Domnului, ne reînnoim neîncetat în viața noastră creștinească, mărturisind că *propovăduirea noastră nu este zadarnică și nici credința noastră deșartă* (I Cor. 15, 14), pentru că *Paștile cele sfinte* ce ni s-au arătat astăzi sunt sărbătoare a luminii, trecere de la moarte la viață, unire a cerului cu pământul. Învierea Domnului dă sens jertfei de pe cruce, este biruință asupra morții și nădejde a mântuirii noastre. Ea introduce o altă dimensiune a timpului, măsurată după apropierea tot mai mare a Mântuitorului Hristos de ucenicii Săi și, prin aceștia, de noi toți.

Vă îndemn să urmați voia lui Dumnezeu, făcând ca pacea să domnească în sufletele fiecăruia. Vă dorim ca răstimpul acesta al Paștilor să vă aducă liniște în case, lumină și bucurie, bună-înțelegere și înțelepciune, incredințându-vă că rămâneți mereu în gândurile și în rugăciunile Noastre. Țineți candela rugăciunii aprinsă, împărtășiți-vă unii altora bucuriile și necazurile, iubiți buna rânduială și nu vă temeți să-l mărturisit pe Iisus Hristos – Domnul, Cel în care astăzi toate se fac noi. Nu uitați

că din întunericul mormântului ne-a izvorât Lumina ce niciodată nu se stinge, ci pe toate le cuprinde și le umple de strălucire.

Hristos a Înviat!

**Al Vostru părinte duhovnicesc,
de tot binele voitor și pururea către Domnul fierbinte rugător,**

† AMBROZIE

A handwritten signature in black ink that reads "f Ambrosie". The signature is written in a cursive style with a large initial "f" and a long horizontal stroke at the end.

EPISCOPUL GIURGIULUI